

ГОДИНА II.

БРОЈ 1.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ

ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

Власник: СРПСКИ ПАТРИЈАРХ ГЕОРГИЈЕ. — Уредници: СЕРГИЈЕ ШАКРАК-НИНИЋ и САВА ПЕТРОВИЋ.

У НОВОМ САДУ 5. ЈАНУАРА 1892.

ПОШТОВАНИМ ЧИТАОЦИМА „СРПСКОГ СИОНА“.

У име Божије улази ево овај лист у другу годину својега живота, са крепком надом, да ће у будуће моћи још боље послужити цели и успешније одговарати задатку, ради којег је покренут. Осећен благословом св. Архијерејског Синода и особитом љубављу и очинском бригом преузвишеног му власника, Његове Светости г. Патријарха Српског Георгија, а потпомогнут моралном помоћи од стране наших високопреосвећених Архијереја — наше свесно свештенство, родољубиве црквене општине и одличнији чланови народа пригрлили су „Српски Сион“ тако, да се исти ево већ након једногодишњег опстанка свог појављује у свечаној одећи и појачан још једном уредничком снагом, при-

казује се као орган, којему је не само опстанак потпуно осигуран, већ који има све услове за даље напредовање и развијање, — те од кога сваки може с правом очекивати, да ће што даље, све боље и успешније моћи одговарати ономе задатку, који је спојен са именом званичнога органа срп. прав. митрополије карловачке и листа, који је покренут да одговара црквено-просветним и автономним потребама нашега народа.

Појачано уредништво „Српског Сиона“ улагаће своје најбоље снаге и највеће стараше, да лист овај уздигне на ону угледну висину, на којој треба да стоји лист, од кога црква, школа и народ наш толико много очекују.

Као званичан орган срп. прав. митрополије карловачке, „Српски Сион“ ће у

званичном делу своје доносити свеколике званичне наредбе, расписе, објаве и окружнице, које издају државне или наше автономне црквено-школске власти, а које се тичу цркве, школе и народне просвете.

У незваничном делу своје „Срп. Сион“ доносиће објективно, мирно и достојанствено писане чланке о питањима наше црквено-народне автономije и расправе о живим потребама наше цркве, школе и народне нам просвете.

При расправљању питања о општим нашим автономним, црквено-просветним и народним потребама, не ћемо се упуштати у распру са дневном журналистиком, не ћемо се срдити на оне, који питања наше цркв. нар. автономije не схватају као ми, већ их можда расправљају површно, са незнањем и са онаким тенденцијама — него ћемо слободно и безазорно, мирно и достојанствено у автономним питањима заступати духом цркве, црквено-народне автономije и потребама народа осветљана начела, борићемо се поштеним средствима и начином, који доликује угледу овога листа.

Као посебну тачку узима „Српски Сион“ у програм свога рада настојавање, да се на чврстом темељу и по здравим начелима спроведе организација и удружење српско-православног свештенства у митрополији карловачкој. У добу, када је начело удружења крунисано најлепшим успесима, када се људи једнога позива и сталежа — ради узајамног помагања, самообразовања и заједничког сложног заступања општих народних и својих сталежних интереса — јатомице удружују, — наше свештенство, које и нумерично и квалитативно представља најјачу интелигенцију у нашем народу, наше свештенство, којему такођер треба узајамног помагања и самообразовања, — наше свештенство, које има и сувише разлога, да удруженим снагама као тело заступа и брани своје заједничке интересе, — наше свештенство, које је Богом и црквом позвано — не да се поводи, већ да води народ наш лепшој будућности, — наше свештенство, које би удружено могло бити најјачи и најмоћнији фактор црквено-просветног и општег народног напредовања — то наше свештенство не треба и не сме и

на даље да остане растројено и расуто, као разбијена војска, већ треба да се, најпре у интересу цркве и народа, а по томе и у своје властитом интересу као тело организује и удружи, те да тако удружено животом и радњом својом, и цркви и народу, и себи и угледу своје у најбољем правцу припомогне.

Као лист за наше црквено-просветне потребе „Српски Сион“ доносиће у својим ступцима одабране чланке и расправе из круга богословских а нешто и из педагошких наука, како би послужило за средство самообразовања нашем свештенству и учитељству. Не лађајући се смелих задатака, да у овом листу — већ и због ограниченог му простора — специјално унапређујемо широки круг богословских и педагошких наука, при писању и публикавању чланака и расправа из круга тих наука руководиће нас нарочито практични обзир и стварне потребе наше црквено-народне просвете. По томе из богословских наука најчешће и најрадије ћемо доносити чланке и расправе из круга практичнога богословља, одушевљавајући наше свештенство на свесно и одајно испуњавање својих: пастирских, литургијских, катихетских и проповедничких дужности. Нарочито ћемо давати места у листу одабраним и ваљаним црквеним или пригодним беседама и проповедима. Исто тако посебну пажњу обратићемо на расправљање питања из историје наше срп. прав. цркве, нарочито из историје овострани наше цркве и црквене јерархије, јер осећамо да је то поље код нас још врло слабо обрађено. Из педагошких наука саопштаваћемо с времена на време чланке и расправе, које се оснивају на здравим начелима праве хришћанске педагогике.

Да би свештенство од нашега листа што веће практичне користи имало, расправљаћемо у овоме листу спорна и тежа питања из црквене и свештеничке праксе — па ћемо у тој цељи радо одговарати на питања, која нам се ставе од свештенства у таквим спорним и тежим питањима.

Још ћемо нарочито расправљати у овоме листу питања о нашој црквено-школској администрацији, јер увиђамо, да ће ш-

сање о томе предмету добро доћи како свештенству и учитељству, тако исто и подмлатку, који се за свештенички и учитељски позив спрема, а нема прилике да прибави потребне спреме и знања о црквено-школској администрацији. Из државних закона и наредба државних и наших автономних, црквено-школских власти, ми ћемо систематски прикупити и у овоме листу прагматично саопштити све оно, што је свештенику и учитељу нужно знати у своме јавном званичном одношају према државним и нашим црквено-школским законодавним и административним властима.

„Српски Сион“ ће и будуће — још боље и потпуније него до сада — доносити тачне извештаје о радњи наших автономних црквено-школских митрополијских и епархијских власти. Уз то ћемо поред тих извештаја, по потреби, нарочито истицати и расветљивати начелна решења и пресуде истих власти, те тиме практичним начином упознавати наше свештенство, учитељство и народ са духом и правцем радње наших црквено-школских власти.

У посебном одељку доносиће „Српски Сион“ објективне приказе свих књижевних дела и културних предузећа, која засецају у црквено-просветну струку, а тичу се наше црквене просвете и црквено-автономног живота. — Најпосле саопштаваћемо у „Српском Сиону“ званичне статистичне податке и извештаје о кретању нашега народа у целој митрополији карловачкој — о појавама духовно-просветног и моралног напретка или назадка нашега народа у свима српским крајевима, а нарочито у области срп. прав. митрополије карловачке.

У кратким цртама толико ето обећава потписано уредништво поштованим читаоцима „Српског Сиона“, а да ли ће сва та обећања моћи уредништво и делом извршити, то поред добре воље и истрајнога рада самог уредништва — у многоме за-

виси и од заузимања и одушевљенога рада оних одличних наших сатрудника и сарадника, који нам у овом тешком духовном предузећу своју обилату и сталну помоћ обећаше.

У име Божије ми ево отпочињемо свој рад са пријатном надом, да ћемо — ако баш не на брзо, али по времену — овај лист унапредити и уздићи до угледне висине, до које може да доспе **лист ове врсте** — у народу, као што је наш и при приликама, какве су данашње!

Наше досадашње поштоване претплатнике учтиво молимо, да изволе претплату на овај лист што скорије обновити — а оне цркв. општине и г. г. свештенике, који до сад нису били претплатници овога листа, — с позивом на наредбу св. Архијерејског Синода и надлежних духовних власти, издану у погледу обавезног држања овога листа — учтиво позивамо, да се на овај лист што скорије претплате.

„Српски Сион“ излазиће и у будуће сваке недеље на великом табаку — а по потреби придаваћемо листу и додатке.

Цена је „Срп. Сиону“: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а за стране земље на годину 5 фор.

У наклади овога листа наступила је промена у томе, што је место досадашњег издавача г. Арсе Пајевића преузела издавање овога листа издавачка књижарница и штампарија **Браће М. Поповића** у Новоме Саду. С тога претплату и огласе треба у будуће слати:

Издавачкој књижарници и штампарији **Браће М. Поповића** у Нови Сад.

Рукописе и дописе, који се односе на уредништво, треба слати у плаћеним писмима на уредништво „Српског Сиона“ у Нови Сад —

У Новоме Саду 1. јануара 1892.

Уредништво „Српског Сиона.“

БОЖИЋНА ПОСЛАНИЦА

Њ. ВИСОКОПРЕОСВЕШТЕНСТВА, Г. НЕКТАРИЈА ДИМИТРИЈЕВИЋА, ЕПИСКОПА ВРШАЧКОГ.

НЕКТАРИЈЕ

по Божијој милости православни Епископ вршачки, панчевачки, белоцрквански и т. д.

вему пречасном свештенству и васколиком богочастивом народу благодат, милост и мир од Господа Бога и Спаса нашег Исуса Христа, а од Нас Архијерејски поздрав и благослов!

Посѣтилъ ны есть с'выше Спасъ нашъ
востокъ востоковъ и сущи во тмѣ и снни
обрѣтохомъ истину: ибо отъ дѣвы ро-
дися Господь.

(Свѣтиленъ Праздн.)

Свима нам је познато, јер сви подједнако осећамо, да су прилике, у којима данас цео свет живи, врло тешке, да се већ једва могу сносити.

Човек је од вајкада имао да се бори са разним тешкоћама и неприликама, које му природа на сваком кораку спрема, али тако опште, тако трајне невоље као да није никад било, као данас.

Природа је она иста ~~остала~~, која је и пре била, шта више, човек је пронашао средства, којима може да принуди природу, да му више плода и користи даје, него што је пређе давала; па ипак се данас теже живи, него пређе!

Одкуда то долази?

Долази у првом реду отуда, што су данас и код појединца и код породице, па чак и код саме државне, потребе тако многе, разноврсне и огромне, да сваки све силе мора да напрегне, да само један део тих потреба намири.

Цео свет данас више треба, него што има.

Ту лежи један од главних узрока свима данашњим неприликама, које су заоста тако тешке, да под њиховим теретом хоћемо да клонемо.

У том положају света је дужност сваког свесног члана у народу, да најозбиљнију пажњу овом питању поклони, и да потражи начине, како ћемо се велике ове невоље опростити моћи.

И то морамо брзо чинити, јер времена на то немамо много, пошто нас је снага већ издавати почела.

Питање је дакле, које су и какве су то потребе, које нам толику бригу задају?

Потребе те, да их редом не наводим, јер би нас то далеко одвело, може сваки спазити, и сазнати, који цело наше данашње живовање и у кући и ван куће, потанко пресмотри и испита с мерилом: шта је све човеку неизбежно нужно, да може да постоји? шта ли пак природа наша не иште тако безусловно, да без тога не би могли постојати?

У том пресматрању и испитивању, ако је само озбиљно и искрено, одмах ћемо приметити и уверити се, да су данашње потребе наше већим делом само уображене, те да би зато сваки и лепо и добро и поштено живети могао, само кад би имао довољно душевне снаге, да се њих одрече.

Но тога на жалост у данашњем друштву нема; него на против видимо да ради подмирења тих уображених потреба, многи и многи сву снагу утроши и истроши; целог се века мучи и напреже, без да се само и једног тренутка у целом свом животу пуно задовољним осећао, и без да је поред свег труда и напора, било себи, било својима што год од вредности прискрбити могао.

Други опет, кад не може више правим путем да корача, оглуши се према савести својој, према правди, па и према поштењу, те корак по корак дотле дође, да ни од каквог и најгорег средства не зазире, ако само њиме постићи може циљ своју: да те уображене потребе намири.

Отуд данас толико преваре, толико про невере, и толико — самоубијстава, и отуд долази то, да данас нико ником не верује, него један од другог зазире и преза.

У таком друштву, наравно, да не може бити слоге, споразума и љубави, јер сваки само на себе и о себи мисли, па та себичност сваку искру бољег, племенитијег осећања, и сваку врлину угушује.

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

WWW.UNILIB.RS

То је жалосно стање друштвено, које очевидно показује, да се човечанство, поред свег нашег хвалисања са данашњим „просветним“ веком, данас, у истини и у самој ствари у тами и засенку налази, из којих не може изласка да нађе.

А не може за то, што се човечанство одвратило од небесног светила, данас рођеног Спаса Христа, који је божанственом својом науком проповедао љубав, истину и правду, а самим животом својим показао: како треба човек да живи просто, умерено и уздржљиво, па да земаљске потребе сведе на оне, које природа човечија безусловно захтева.

Христијани првих векова, држећи се у крешкој вери тога правца, више су се за душу него за тело бринули, те су зато и могли извршити дела, од којих је целим светом и свима у њему средствима располажућа држава, најпре пренула, а после и подлегла.

И та дела извршише одушевљени људи, који ништа не имадоше и ништа не значеше, а без силе и оружја.

До таквог, чуда стварајућег одушевљења могу да се узвесе само они избрани људи, који су кадри, да се опросте земаљских веза, што човека земљи привлаче, и полет му у висину немогућним чине!

Тог и таквог одушевљења неће нико ишчекивати од нас, који немамо ни толико душевне снаге, да се бар уображених потреба зарад своје сопствене користи одречемо.

Наши су стари и у том, као и у млогом другом погледу, куд и камо над нама стојали, јер они су поред других својих врлина, тако скромно живели, да им ни по имену нису познате биле силне потребе, које ми данас имамо, те зато, да и нису,

већ по тврђој својој вери, од зла се клонили — нису имали ни нужде ни повода, ни да зажеле: што је туђе, а камо ли да јавно или тајно обмањују, отимају и про- неверавају.

Но у њих је и вера била чвршћа, и морал јачи, те су у духу свете науке данас рођеног Спаса Господа живели просто, умерено и поштено.

Ту лежи узрок, зашто су они лакше и боље живели, него ми данас, и ту лежи узрок, што су се они поред свију тешких гонења сиљних душмана, одржати могли.

Ко себе победи, побеђује свет!

Ето нам најближег примера, шта треба да радимо и како ваља да живимо, па да се опростимо данашњих неприлика, на које се сви толико тужимо.

Следујмо просто примеру наших старих, те поштујемо пре и више свега, свету веру своју и на њој основани вечни морал; примо из те вере душевне моћи, да сваки порок и грех, сваку сујету и слабост, и свако зло од нас уклонимо, а да укоре- нимо у срцу својме љубав, слогу, истину и правду, те да узможемо живити, као што су и они живели: просто, скромно, уздржљиво и поштено, па ћемо наћи изласка из таме и засенка, што нас данас обузима.

Поздрављајући свима и свакоме данашњи светли празник, молим се Господу, да нас Он небесним својим светилом све просвети, и у вршењу свете воље Његове укрепи, те да рођење Христово, наступајуће Ново лето, и свето Богојављење свагда у миру, слози и љубави, радосно дочекујемо! *Амин.*

У ВРШЦУ, на Рождество Христово, 1891.

Горепоменути смирени Епископ
НЕКТАРИЈЕ с. р.

ПОГЛЕД НА УРЕЂЕЊЕ НАШЕ НАРОДНО-ЦРКВЕНЕ АВТОНОМИЈЕ.

Ваки од нас, коме напредак народа нашег на срцу лежи, пре но што побира средства, изнађе путеве и покаже начине општег нашег народног напредовања, треба прво да је на чисто са

правцем, у коме и са пољем, на коме може наш народ напредовати.

Према данашњем општем положају нашег народа, ми смо мање више на чисто, да у политичком правцу не можемо напредовати. Наше напредовање може се — бар

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

за сад — само у црквено-просветном правцу кретати. Поље дакле, на коме наш народ напредовати може, то је: *црква и школа.*

Нај јачи наш град, који нас чува од туђинских нападаја и шкодљивих спољашњих утицаја, град у коме се ми најслободније можемо кретати и наше тежње у корист цркве школе и народа остваривати — то је наша црквено-народна аутономија, којој је станац камен и најчвршћа основа: *св. наша црква православна.*

Ми данас немамо већег блага, тврђега града, ни сигурнијег пристаништа тежњама својима, но што нам је црква наша православна. Све што имамо и што нам је мило и драго, а нарочито, два највећа блага наша: вера и народност наша — најбоље су нам под црквеним кровом осигуране. Што је под црквеним кровом, или што се на цркву наслоњило, то нам је и било и биће нам најбоље сачувано. Свашта нам се може насилјем одузети и отети, али нам нико никад не може у светилиште цркве православне продрети. То нико никад не ће и не може, јер га пречи слобода савести и слобода вероисповести, које цео просвећени свет као светиње респектује, а нарочито се морају да респектују у тако многоверној и разнонародној држави, као што је наша. А кад је то у истини тако, кад нам је црква од свега оног, што имамо, најсигурнија, кад нам је она најтврђи град наш, онда гледајмо, да у тај најсигурнији град, под кров те најчвршће зграде опстанка нашег сместимо и поређамо све, што нам је мило и драго, све, што нам служи за услове опстанка и развијања нашег — све што хоћемо да сачувамо.

Нарочито *школу* нашу не треба да оставимо усамљену, већ је треба да ставимо под окриље и у заштиту цркве нам православне. Јер црква нам је мајка школна — а школа нам је ћерка црквина. Нигде школа не ће и не може наћи боље заштите и више љубави, но што ће наћи под окриљем и на топлим недрима матере цркве. Па и сам опстанак наше школе и то оне праве „српске вероисповедне школе“, најбоље је осигуран, кад је школа на цркву наслоњена. Без наслона на цркву, школа може јако да ослаби, може да не буде српско-

народна, може да не буде вероисповедна и православна, — а кад није ни народна, ни православна, онда је за нас са свим *изгубљена.*

Па шта нам онда остаје, ако и школу изгубимо!?

Може ли црква без потпоре школне напредовати? Може ли јеванђелско семе плодом уродити, ако се сеје по трњу и камењу? Може ли црква у срца људска побожност и врлине засађивати, ако јој школа није у млађаним детињским грудима згодно земљиште приуговвила?! Не!

Црква без школе не може своме задатку одговарати. Срп. православна црква не може се без срп. прав. вероисповедне школе развијати. Православна вера, а с њоме и народност српска не може напредовати, ако јој не помаже школа срп. православна. А и с друге стране: срп. прав. вероисповедна школа не може без срп. прав. цркве постојати — не може *без цркве* своме *вероисповедном* значају и задатку одговарати, не може *без вере* своје *верске* дужности свршавати — не може *без православља* ни *српском духу* служити. За то, ако ичија, али наша црква и школа морају бити загрљене, морају се допуњавати и помагати, морају једној заједничкој цели тежити — јер тек тако могу општем народном црквено-просветном напретку успешно послужити.

Рекосмо у почетку, да ми при данашњим нашим приликама, нарочито тек у црквено-просветном правцу напредовати можемо и да нам је црква и школа оно поље, на коме своме народу најбоље користити и највише добра чинити можемо. И када о ствари добро размислимо, наћићемо, да та поља нису тако узана и тескобна, да не би могли на њима своме народу са свим доста користити. Ми бисмо шта више рекли, да би сложна, успешна и благословена радња на пољу цркве и просвете народне, наш српски народ са свим лепо унапредити могла.

Али да се и на тим пољима са свим сигурно кретати можемо, да се на том нашем земљишту са свим одомаћимо, да у миру и спокојству прионутти можемо ревnome раду у корист цркве и просвете народне, да не презамо, да ће нам вођку, коју смо својим трудом на своме земљишту засадили и однегвали, злоковарни какав сусед насилно

себи присвојити — да знамо дакле, да је земљиште, на коме радњу отпочињемо чисто наше, те да ће и оно, што на том земљишту привредимо, однегујемо и подигнемо, увек наше остати и увек само нама и нашим синовима и наследницима користити — треба не само тачно да обележимо своје од туђега, већ, боље сигурности ради, треба да подигнемо по ивици свога и туђега земљишта чврсту ограду и непробојни бедем, који ће нам чувати својину од сваких спољашњих насртаја. Та чврста ограда и непробојни бедем — то је наша *црквено-народна аутономија*.

Бедем тај подижемо, дозиђујемо и учвршћујемо ми не с намером, да га испречимо између цркве и народа, између јерархије и пастве, или између овог и оног сталежа, те да тиме — у зао час — још више *оделимо своје од свога* — већ га подижемо, дозиђујемо и учвршћујемо за то: да сачувамо, заклонимо и осигурамо своје *оштре добро од спољашњих насртаја*. По томе дакле уређењем наше црквено-народне аутономије, не смерамо ми да осигуравамо своја црквено-јерархична права, према правима свога рођенога народа или обратно, да истичемо слободу свога народа над слободом своје цркве православне, или преимућства једнога сталежа у народу према правима другог сталежа тога истога свога народа — већ ми смерамо и хоћемо да уредимо нашу црквено-народну аутономију *према држави* и према онима, које у народном смислу не можемо својима називати.

Кад пак уређење наше цркв. нар. аутономије имаде такав смер, — онда не разумемо, на што толике вике, распре и страсти већ при припремном послу за то уређење! Оправдане вике и разложнога незадовољства и страсти могло би бити само онда, кад би се осетило, да нам се зида такав бедем цркв. нар. аутономији, који нас не ће моћи одбрати од спољашњих нападаја, кад би приметили, да се у том бедему нашега народнога опстанка намерно, или ненажљивом остављају отворена врата или окна, кроз која би нам могли спољашњи утицаји досадити и тековину нашу у опасност довести. Али, колико смо тенор те вике слушали и узроке незадовољству и страсти испитали — вика, не-

задовољство и страст не долази отуда, што би можда неко хтео, да на бедему аутономне зграде оставља отворена окна за утицај с поља, већ — за чудо — незадовољство се јавља и страст развија с тога, што се хоће, да своје властито земљиште по правилима рационалне економије целисходно парцелирамо, да свакоме, по способностима и позиву, поље рада означимо, да уведемо с једне стране строгу поделу рада, а с друге стране тачан надзор и контролу над радницима, — те да, *после толиког сиремања за рад, једном већ и радити почнемо*.

Да ли је при таквоме смеру уређења наше цркв. нар. аутономије вика оправдана и незадовољство разложно — о томе нећемо говорити, али ћемо само нагласити, да је *после толиког отимања о права већ крајње време, да се сетимо једном и својих дужности*.

Ако су се у тешком и дуговременом послу око уређења наше црквено-народне аутономије најбоље наше снаге истрошиле, — ако се на нашем црквено-просветном пољу за двадесетину година само за то није ништа озбиљно, темељно и практично радило, што су наши најбољи раденици за све то време заузети били теоретском организаторском радњом, — ако је наше црквено-просветно поље само за то коровом обрасло, јер су синови народни сву снагу и све силе улагали и утрошили око подизања плота и оgrade око тога поља аутономног — онда је наша црквено-народна аутономија и сувише скупа, те бисмо се — гледајући густим коровом обраслу њиву нашег народнога живота — могли један пут за свагда оканути узалудног и непрактичног посла око вечитог уређивања вечито неуређене наше аутономије — те у место тога почети непосредно и озбиљно *радити* на пољима наше цркве, школе и народне просвете, па ма та поља и неограђена остала. Јер заиста онај многи рад и големи труд, што су га наши најумнији људи улагали у посао око уређења наше цркв. нар. аутономије — да је са практичним смером улаган непосредно на унапређење цркве, школе и народне просвете, да је употребљен на решавање практичних задатака, на лечење наших тешких застарелих рана — без сумње би нам народ имао отуда далеко веће користи, но што

WWW.UNIJIBAS
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

је има од непрестане организаторске радње и вечитог уређивања автономije.

Па и у будуће, ма се како добро уредили наши црквено-народни автономни одношаји — тешко да ће нам сама добро уређена автономija помоћи, ако ми и у будуће такови останемо, какви смо до сада били. Јер можемо ми имати најслободумније и најбоље автономно устројство — можемо ми осигурати својој цркви, школи и народу и највећа права, можемо ми најудесније прописати круг рада свима факторима црквено-народнога живота — ако нас сваког појединце и све скупа не буде провејавао дух праве љубави према цркви, школи и народу, ако у нама не буде све-сти о строгом испуњавању својих дужности, идеалног расположеја према општем напретку народа, ватреног одушевљаја за све што је лепо, племенито, честито и корисно — ако се не будемо трудили, да сваки појединце и сви скупа, својим животом и радом оживимо установе, које смерају на опште добро и развитак цркве, школе и народа, — најслободумније и најбоље устрој-

ство наше цркв. нар. автономije остаће мртво слово — извојевана широка права постаће илузорна — прецизно обележени делокрузи служиће на подмех, те ћемо ми и при најбољем устројству наше цркв. нар. автономije остати тамо, где смо и до сад били.

Са до сад реченим, ми никако не омаловавамо значај и не одричемо потребу уређења наше цркв. нар. автономije. Шта више, ми и сувише увиђамо, да је крајње време и прека нужда, да се наши заплетени и неуређени црквено-народни одношаји сталним уставом цркв. народне автономije регулишу. Али ипак јако ћемо се преварити, ако мислимо, да ће нас мртво слово ма како добро скројеног автономног устава безусловно унапредити и усрећити. Јер напредак народа и развитак автономних установа не зависи од кривих параграфа и мртвог слова закона — већ од живих људи, који параграфе на живот примењују и својим животом и радом и само оно мртво слово закона оживљавају. Но о томе другом приликом!

С. Ш. Н.

УДРУЖЕЊЕ НАШЕГ СВЕШТЕНСТВА.

У програму овога листа наглашава се и удружење православног српског свештенства у Митрополији карловачкој и отвара се стално место у листу за рад и посао око тога удружења. А то значи: да се жели у овоме листу, колико може да пада у његов оквир, на удружењу оностраног српског православног свештенства радити својски и истрајно, са планом и озбиљно.

Почињемо у име Божије, а дао Бог и у добри час! Осећамо сву тежину и озбиљност, коју примамо на себе и која нас обузима већ при овоме почетку. Јер остварењу удружења свештеничког положени су услови, јачи од јачих. Ти су услови и такве природе, да не добив један од њих, могу, да не помогну ни сви други.

За сада не ћемо улазити у расправу питања о удружењу, али са претпоставком, да свештенство наше жели то удружење. Не

мислимо о њему нити писати, нити за њега радити друго, док понајпре не изведемо предрађу, која безусловно мора претходити радњи око удружења. Та предрађа мора бити успешна, да успешан и берићестан буде и остали рад.

Наша радња на удружењу мора започети благословом наших добрих и високопреосвештених Архиепископа. Без тога благослова ми не ћемо на тај посао.

Пре свега хоћемо да заслужимо и примимо тежњи нашој за удружењем свети и очински благослов, највише одобрење, наклоност и помоћ Његове Светости, наше љубљене и добре поглавице црквене, преузвишеног Господина Патријарха Георгија и свију високопреосвештених Епископа.

Кад тај услов, као први и одсудни истичемо и свом снагом наглашавамо, чинимо то, осим осталих разлога и обзира, већ и са становишта каноничког, које јасно и

WWW.UNIJSK.PE
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

прецизно регулише и налаже одношај и положај свештенства према Епископима, па баш у таквој радњи, коју ми хоћемо да у име Божје започнемо, а у којој морамо деловати према томе каноничком регулатору, и не смемо га нануштати, или га се еманциповати на рачун ма којих других обзира.

Тај одношај и положај хоћемо да негујемо и да уздржимо, јер нам га налаже категорично и љубав за саму ствар удружења.

И за најлепшу мисао, најплеменитију тежњу и најкориснију намеру, да се оствари у друштву људи, неопходне су повољне околности, одсудна је добра воља и предусретљивост оних фактора, од којих зависи фактично и почетак и свршетак њиховог остварења.

У свакој таквој радњи мора бити мудра почетка, тактична рада и обазрива изведења.

Тако се мора поступати, тако се мора радити и на остварењу удружења нашег оностраног свештенства.

То је наше уверење, које ево отворено и јасно исказујемо.

Према томе ми држимо, да је цели, коју имамо на срцу и на уму, најсходније,

пре свега порадити на томе, да стечемо и прибавимо први услов за остварење те цели, за остварење нашег удружења.

У ту сврху молимо и препоручујемо браћи свештеницима свију Дијецеза, да најбољим и сходнијим начином, којим могу, учине потребне кораке код својих високопреосвештених Епископа Дијецезана, и измоле Њихов благослов и одобрење, да могу приступити раду за удружење православног епископског свештенства у Митрополији карловачкој.

Нашу душу обузима најјаче уверење, да ће мисао и цель удружења свештеничког од Његове Светости и високопреосвештених Епископа примити топла благослова, оснажена бити искреном добром вољом и одобрена мудрим Њиховим и високим саветима, те да ће онда огрејана из загрљаја Њихове очинске љубави, укрењена и јака на крили Њихове високе помоћи поћи у свештенство, да охрабри оне, који су у сумњи, да покрене скамењене, да одушеви и загреје све, који треба, који су дужни, да послуже узвишеној и племенитој, корисној и великој цели удружења свештеничког.

У име Божје — на посао!*)

Бошко.

ПРЕИМУЋСТВА СВЕШТЕНИЧКОГ СТАЛЕЖА У ОПШТЕ.

Свештенички staleж, у разним временима и код разних народа, свагда и свуда је уживао нека особита преимућства — па и срп. прав. свештенство, од кад је наш народ прешао у ове земље, на основу привилегија и повластица, уживало је доста знаменита преимућства — од којих су некоја била слична оним преимућствима, што су их у овим земљама племићи уживали. Тако на пр. познато је, да је и наше свештенство у прошлости било ослобођено од плаћања данка и војничке службе — шта више та слободина распрострајала се кадшто и на целу кућу и породицу свештеникову.

У садашњици је, наравно, свештенички

staleж у општим правима и дужностима у главном изједначен са осталим грађанским staleжима — али ипак још и данас резервисана су свештеничком staleжу нека особита staleшка преимућства.

Сваком свештенику нужно је, да познаје та своја staleшка преимућства, која из грађанског закона потичу — па према томе да зна уживати и упражњавати она права, која му се дају, изнад права осталих грађанских staleжа.

XXX. зак. чл. из 1879. год. прописује, да се стан свештеников у толико, у колико

*) Ијављујемо, да смо спремни и вољни сваком брату свештенику дати обавештаја, којега би потражио, ма у ком погледу, у радњи око удружења свештеничког. Уједно молимо, да и ми будемо извештени о свему, што се предузимало и чинило буде у тој радњи. **Уредништво.**

служи за станиште њему и његовој породици и у колико је нужно, да се у њ смести јавно звање свештениково — не може употребити, да се у њему војници на дуже или краће време — устане и сместе. Шта више и онда, када свештеник има излишних и непотребних просторија у својој кући или стану — могу се код њега устанити и наместити само војнички свештеници његове вероисповести — па и то тек онда, кад је ипаче оскудица у становима.

У смислу 33. §. XXII. зак. чланка из 1886. године при састављању списка виричних општинских заступника, државни порез, што га свештеник плаћа, њему се двоструко рачуна. Исто тако — у смислу 26. §. XXI. зак. чл. из 1886. год. — и у жупанијски и мунципални одбор улази свештеник на основу двоструко рачунаог му пореза.

Бирачко право при изборима заступника за земаљски сабор — на темељу 9. §. XXX. зак. чл. из 1874. — упражњава свештеник без обзира на количину свога имања, или меру својих доходака. У овом погледу закон не прави разлике између правих пароха с једне — и администратора и капелана с друге стране, већ даје бирачко право свима свештеницима без разлике, само захтева, да су као свештеници званично у извесној црквеној општини наменити.

9. §. XXVIII. зак. чланка из 1876. године, који говори о властима народних школа опредељује, да је свештеник ма које вероисповести већ по звању своје члан општинског школског одбора — са консултативним и децизивним гласом. — XIV. зак. чланак из 1876. год. прописује: да се у општинама у којима нема лекара има образовати санитарски или ветеринарски одбор, којему одбору је и свештеник природни члан.

По 13. §. у V. зач. чл. из 1878. год. над тавницама и апсанама стоји надзорни одбор, којему су чланови: председник судбенога стола, краљевски одветник, управитељ, свештеник и учитељ — а осим њих још два члана, које бира жупанијски управни одбор.

У смислу 1. §. XXXI. зак. чл. из 1876. плата свештеникова, ако не износи више

од 600 фор., не може се узаптити или запљенити — као што се не може ни станарина и попутни и други какав паушал свештенички.

Укупљање и истеривање свештеничке дотације — на реквизицију надлежних духовних власти — има дотична административно-политична власт спроводити са строгомшћу, којом истерује и општи државни порез.

Истина да грађански закони данас не ослобођавају свештеника од обвезе сведочења или заклетве, — али при кривичном поступку ипак има један случај, када свештеник ни данас, баш ни на позив суда, не мора сведочити — а то је онда, када би својим сведочењем морао издати и обелоданити оно, што је приликом исповести од верних дознао. (V. Tripartitum 2. §. 16. наслов I. део.)

У кривичним и казним стварима некада су свештеници били изузети изнад компетенције грађанских кривичних судова. У казним стварима против свештеника поступало се само уз саутицај изасланика или заступника дотичне црквене власти. Општа начела кривичног и казног закона данас већ искључују такве екземпције и привилегије. У томе погледу служи за директиву наредба вис. кр. уг. Министарства богочасти и јавне наставе од 5. августа 1868. год. бр. 11187. која у изводу гласи: „Пошто се при кривичном поступку, отчетом против свештеника, заступање надлежне црквене власти, чрез свога нарочитог изасланика, не може у склад довести са законитим правним делокругом кривичних судова — то црквене власти није нужно позивати, да се чрез свога изасланика заступати дају; — али о томе — да је против некога свештеника отчет кривичан поступак, као и о резултату кривичног поступка има се увек надлежна црквена област известити, јер сама природа ствари собом доноси, да кад се против некога свештеника кривична истрага отчетне, или кривична пресуда донесе — треба о томе надлежна црквена власт да је извештена, већ и с тога, да би се могла за рана постарати за евентуалну замену, или поцупњење места дотичног под кривич-

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

ну истрагу стављеног или кривично осуђе-
ног свештеника“.

Знаменито је преимућство свештеничко-
га сталежа то, што не само свештеници,
већ ни свештенички кандидати и богослови,
нису при извесним условима обвезани с
оружјем активно у војсци служити. —
Свештеници, баш ако су и уврштени у
војништво, служба им се састоји у отира-
вању дужности војних свештеника.

По 25. §-у XL. зак. чланка из 1868.
год. свештенички кандидати и богослови
након посвећења за свештенике, односно,
пошто постављени или именовани буду за
парохе или капелане, уврштају се у спи-
сак војнога свештенства и у случају рата,
према својој војнообвезности, намен-
тају се при редовној војсци или домобранству,
при разним сталним болницама, за војне
свештенике. Али ако свештенички канди-
дати или богослови прекину своје богослов-
ске науке, или се одреку свештеничког позива
— имају се позвати на издржање редовне
војничке службе. Да би се пак у овом по-
гледу предупредиле могуће злоупотребе, на-
ређено је, да војнообвезник, који нема пра-
ва на погодност или олакшицу, изречену у
25. §. поменутог закона о земаљској обра-
ни, све и да буде за свештеника рукопо-
ложен, мора у редовно војништво уврштен
бити, и у активној војничкој служби сво-
јим војничким дужностима одговорити. С
тога поменути 25. §. у погледу установ-
љења, да ли дотични свештенички кандидат
или богослов има права на уживање по-
годности, узима на оџо оно стање војно-
обвезника, у коме се он налази при ре-

довном асентовању и то баш у добу, када
дотично средско поверенство асентовање спро-
води. — Према томе онај војнообвезник,
који у време асентовања не слуша бар
први годишњи течај богословских наука
— не може уживати у 25 §. назначену
погодност и олакшицу. Даље и сви они
војнообвезници, који су као добровољци
безусловно или с условом у војништво
уврштени — и тек после тога уврштења
свога отпочну слушати богословске на-
уке, не могу уживати олакшице и погод-
ности садржане у 25. §. закона о земаљ-
ској обрани. (Зборник наредаба из 1875.
год. стр. 140.)

Да би се свештенички кандидат или бо-
гослов од активне војничке дужности осло-
бодити могао — треба пред надлежним по-
веренством доставерно да искаже, е има
права на погодност, коју му даје 25. §.
закона о земаљској обрани. На основу та-
кове погодности добивено ослобођење од
активне војничке службе траје дотле, до-
кле се војнообвезник налази у таквом
стању и околностима, у којима је погод-
ност уживати почео. Да му се пак стање
и околности нису промениле — дужан је
то војнообвезник с године на годину пред
дотичном војничком влашћу доставерном све-
доцбom потврдити — јер ако би то и на позив
дотичне власти без довољног оправдања
пропустио учинити — или ако можда и
није у стању доказати своје право на ужи-
вање поменути погодности и олакшице —
сматра се да му је право на уживање по-
годности престало и призива се на редов-
ну активну војничку службу.

ПРИЛОГ К УРЕЂЕЊУ ДОТАЦИЈЕ ПАРОХИЈСКОГ СВЕШТЕНСТВА.

Дотацији парохиског свештенства многа су
пера писала, а и уста говорила. Али ерца оних,
од којих је зависило уређење те дотације, била
су, ако не далеко, али ни близу томе уређењу.

Речима се признавала важност, мастилом пе-
тичала потреба његова. И сазив самога сабора
правдао се понекад том потребом; а увек се и
редовно кортешовало, као што се већ с неке

стране и сад почиње кортешовати у свештен-
ству добрим расположењем и бригом за то уре-
ђење. А фацит је био све до сада: неуређена,
неправедна, недостојна дотација.

Сада пак, сва је нада свештенства у сабор,
који долази. Ако и овај, као и онај 1879 г. оста-
ви уредбу дотације као несазрелу на сазревање,
или је донесе онакову, каква неће моћи задо-
вољити оправдане жеље и очекивања свештен-

ства, онда нека се нико не зачуди и нека нико не замери свештенству, ако преко душе и срца превали очајни уздицај: свештенство је пасторче у народу и у цркви. Па ако се ко год са душевном насладом у своје родољубљу и православном српском поносу и свести томе уздицају и насмеши, или га слагањем рамена одбије, нека уједно озбиљно срачуна и добро са посљедицама, које ће неминуовно следовати иза таквог уздицаја.

Не претимо, кад овако говоримо. Упозоримо само на једну могућност, а у најбољој намери, да се отклони зло, рад добра нам општега. То је смер, то је управо задатак и ових редака, које ћемо исписати у овим чланцима. Не само за то, јер је право, да наше свештенство буде дотирано достојно свога позива и положаја; не само за то, јер свештенство има и права на такву дотацију, — него и за то, и баш за то, јер тако дотирано свештенство захтева општа потреба, општа цель црквено-народног нам овде бића.

Не ћемо ми дотације, која премаша снагу нашег народа, која нам није потребна, коју не заслужујемо и какву ниједно свештенство нема. Не!

Хоћемо дотацију, какову снага народна олако дати може, какову положај свештенства у друштву и одношај према народу самом налаже, а какову природа позива и службе свештеничке, и уложена наука за ту службу има права тражити. Хоћемо, на послетку, дотацију за наше свештенство, какову диктира достојанство народа, углед цркве и вере.

И кад ово кажемо, имамо на уму не појединце, него свештенство, — не само данашње, већ и будуће. А то ваља при уређивању дотације увек имати, као полазно начело, на уму и у рачуну.

Задовољство нас је обузимало читајући у „предлогу за уредбу о устројству“ дотичне установе о платама чиновника при нар. цркв. саборском одбору, школском савету, па и учитеља, особито професора учитељске школе, виших девојачких школа, гимназије богословије.

Тако и треба. Свакога ваља поставити у такав материјални положај и услове, да *може* радити.

У такав положај треба поставити и свештенство. Најважнији пак и одсудни начелни моменат у питању његове дотације јесте: *обезбеђена тачност примања месечне плате.*

Без осигуране тачности и уредности примања месечне плате, свака уредба о дотацији парохијског свештенства биће само половна и нестална, а за свештенство наше неправедна и штетна.

Цело свештенство митрополије наше посведочиће то у један глас, а признаће то и сваки, који хоће да је праведан и искрен према својој свештенству.

Неуредност, тотална неуредност примања, не месечне, него годишње плате, најљуће тишти, кињи и разашине већим делом наше свештенство. *Да те неуредности нема, ваљда неби било ни питања дошације.*

И чудити се мора сам народ, како свештенство мукотрпно снаша ту неуредност, како може да ју подноси, како у њој не подлегне и не лелекне иза гласа, да се чује до на крај света... Јер тога покора, тог ужаса нема ваљда нигде ни у једном сталежу друштва људског, народа ма којег, на свем шару кугле земаљске.

Она је деранжирала наше свештенство у многоме. Она је узрок душевне импресије при вршењу службе и позива. Она је тукла углед свештеника, спречавала му репрезентовање и према својима и према другима.

Она је убијала вољу, ломила снагу свештеника при полету душевног му живота и развитка; она је као олово притискивала, као неман стезала свештеника, да корача упоред са интелектуалним светом.

Она је $\frac{8}{10}$ одговорна за данашње стање свештенства, и јер ово није у чинило, што би чинити и учинити могло у животу нам црквено-народном.

Је ли ово претеривање? Није. О ви, који би тако запитали, ви не знате а још мање осећате, шта то значи: тражити од човека, да $\frac{1}{3}$ века свога жртвује књизи у школи; тражити од њега да оснује породицу; заклети га на свету и узвишену, а савесну и истрајну службу Богу, вери, цркви и народу, — на пустити га на море живота са проблематичним условом материјалног, а по томе и моралног опстанка, који му онда кида душу, цепа срце, ломи снагу, а мисао троши пошљу на — савест...

Знате ли ви, шта је то немање, у немању дуг, у дугу сиротиња, у сиротињи неизвесност, у њој очај, у очају породица преварена нада, убијен дух?

Не ћемо даље. Та се слика не замењује пером. Ту слику црта само живот. А такав живот јада проводи велик део нашег свештенства. А што није још већи, заслуга је појединаца, и ако хоћете да кажемо, казаћу: јер се умедоше одржати, не својом свештеничком дотацијом, него ко ралом, ко мотиком.

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

зар је то позив свештеника? Зар он да се брине и ломи у бризи за опстанак? Не. Ал' тако ће све дотле бити, док се не постави у могућност, да буде оно, што треба да је, и у услове, да мора такав бити.

Рећи му треба: овакав мораш бити, — али пре тога учинити, да такав може бити.

А да узмогне, пре свега и одлучно је неопходно осигурати му тачно и уредно примање

плаће. А како? За нас нема више два одговора. Један је одговор. Сваки други је поговор. Ево га.

За целу Митрополију имала би се установити: „*митрополитска благајна за доплату парохијског свештенства митрополије карловачке.*“ Ова би стајала под управом епископских народно-црквених фондова са потребним особљем, које би се придало постојећем чиновничком особљу у колико би потребно било. (Свршиће се)

Л И С Т А К.

БЕЛЕШКЕ.

— (Нови Архијереји као гости у Новом Саду.) О празнику Рођења Христовог дошао је у Нови Сад преосвећени епископ горњо-карловачки г. *Михаило Грујић*, те је први дан у саборној, св. Бурђевској цркви, а други дан у алманској цркви одслужио св. литургију на духовну утеху свих Новосађана, који данас не имајући у месту свога Архијереја, са радошћу и задовољством дочекаше величанствену архијерејску св. литургију. Преосвећени г. Епископ примљен је у Нов. Саду са највећом љубављу и искреним предуретајем. Својим достојанственим и леним служењем, својом лепом појавом и личном пријатношћу — за кратковременог бављења у Нов. Саду задобио је општу љубав и симпатије Новосађана. — На празник св. Богојављења очекују Новосађани као мила госта преосвећеног Епископа г. *Никанора Поповића*, да им дође у њихову средину и црквену славу својом службом и присуством увелича. А као што чујемо — на св. Саву, првог епископског просветитеља, доћи ће и опет у круг наш преосвећени епископ г. Михаило, да присуствује и увелича знамениту нашу светосавску свечаност. Добро нам дошли оба Архијереја!!

— (Нова добротворна проте Стевана Анђелића.) Јављају нам, да је познати српски добротвор г. *Стеван Анђелић*, протојереј и парох митровачки, који је епископском народу учинио велику задужбину саградив троником од 165.000 фор. велељепну зграду за гимназију и богословију у Карловцима, — даровао 20. децембра 1891 на св. Игњатија Богоносца опет знатне своте на добротворне цели, и то: 5000 фор. као закладу, од чије ће се камате набављати и по-

пуњавати природописна и физикална збирка; и даће 10.000 фор. као закладу, од које ће се приход трошити на оправку исте гимназије. Обе ове закладе предао је даривач Његовој Светости као врховном патрону карловачке гимназије. — Том приликом издао је протојереј г. Стеван Анђелић формално даровно писмо, којим велељепну гимназијску зграду предаје у властитост патроната срп. прав. гимназије карловачке са дозволом, да патронат може исту зграду на име срп. прав. вел. гимназије ср. карловачке грунтовно укњижити. — Најзад, истога дана даровао је овај народни меценат и епископској православној црквеној општини митровачкој 20.000 фор. на црквене и просветне цели. Нека је слава и хвала штедром добротвору!

— (Унапређење.) Г. *Герман Опачић*, досадашњи архиђакон при патријарашком двору у Карловцима, благословом Његове Светости г. Патријарха *Георгија* рукоположен је први дан Божића од Њ. Преосвештенства г. епископа темишварског *Никанора* за патријарашког *свијла*, те је у недељу 29. децембра о. г. први пут као пресвитер самоостално служио св. литургију у карловачкој саборној цркви. Новоме свијелу, честитом сараднику овога листа, честитамо од срца на заслуженом му унапређењу.

— (Саборски Одбор) започео је 18. (30.) децембра 1891 своје седнице у Карловцима под председништвом Његове Светости г. патријарха епископског *Георгија*. Присутни су били: Високопреосвећени г. епископ пакрачки *Миرون*, високопречасни г. архимандрит гргетешки *Иларион Руварац*, преч. г. прота в. кикиндски *Ђорђе Влаховић*, др. *Ника Максимовић*, др. *Тодор Не-*

WWW.UNILIB.ORG
У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А
Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

www.unilib. *дељековић*, фискал др. Михаило *Полита*, секретар Исидор *Ђурић*, и подсекретар др. Лаза *Секулић*, као перовођа. — Између осталих предмета расправљено је и решено ово: Дозначена је на исплату епископека дотација новим епископима: темишварском Никанору Поповићу и горњо-карловачком Михаилу Грујићу. — Кр. уг. министарство просвете одговорило је на представку саборског одбора, којом је саб. одбор тражио, да се њиме одобрени зајмови из неприкосновеног и клирикалног школског фонда не подносе истом министарству на даље одобрење. Министарство изјављује, да не може ту молбу испунити, пошто још нема сабором донесене и највишом потврдом снабдевене уредбе о поступку при издавању зајмова, те да по томе још стоји у крепости одређење саборског устројства, да се и на даље у том погледу поступа по досадашњој пракси. Саборски је одбор — пошто се готовина у новцу тако тешко смешта — овом приликом изрекао, да ће куповати реалитете, јер државних папира и тако има доста. — Министарство узело је на знање одлуке саборског одбора, којима је из јерархијског фонда одобрена припомоћ: епиској црквеној општини у Прогару 200 фор.; у Рудни 100 фор. годишње; у Јединицима продужење припомоћи; за капелана протопресвитера арадеког 300 фор. годишње; пароху Евгенију Стефановићу у Ст. Молдави мировина од 400 фор.; и јереју Ђорђу Вујићу у Нађфали 200 фор. једаред за свагда на лечење. — Мити Калићу, професору епископске учитељске школе у Сомбору, дозначено је 100 фор. на сеобне трошкове. — Потврђени су за стипендијете Д. Ђурилов, приправник и С. Пандуровић, гимназиста у Карловцима, које је епархијска консисторија темишварска изабрала. — Пароху Милићу у Соки одобрена је годишња мировина од 400 фор. Одобрена је даље проти карловачком, Стевану Чобанићу, годишња припомоћ од 400 фор., пошто је на парохији шесте класе. Одобрена је мировина пароху у Клокочевнику Н. Поповићу од 400 фор.; пароху у Мутилићу Томи Оклобцији од 300 фор.; а шуметличком пароху Марићу, који је погорео заједно с парохијанима, одобрено је једаред за свагда 200 фор. припомоћи. Све те припомоћи дате су из јерархијског фонда. — Неки подносиоци епархијске екуменитине бачке, између којих је најглавнији онај о зидању епископске резиденције, поднели се сабору. — Решене су неке молбе о саборским трошковима, вероза-

конском приносу, о дозначењу стипендија и плата, петогодишњих повишица итд. — Уништена је одлука епископске прав. црквене општине у Белегишу, којом је решила да купије кућу за парохијски стан за 6000 фор., јер је председник у тој седници био сам продавац, дакле заинтересован у тој ствари; а осим тога није установљена вредност куће по судској процени. — У седници саборског одбора од 19. децембра узети су на знање извештаји фискала епископских народно-црквених фондова др. Михаила Полита, а исто тако усвојена су и дата мњења његова. — Издано је зајмова око 20.000 фор. — Примедбе стручњака за преглед, оцену и давање мњења о нацрту нове епископске архиепископско-митрополијске и патријарске резиденције у Карловцима — издате су пододбору да их прегледа, са нацртом и прорачуном упореди и свој извештај и мњење поднесе. Стручњаци су у опште донели повољно мњење. — У трећој седници саборског одбора подељене су годишње *богословске стипендије* из клирикалног школског фонда. Педесеторица њих добило је ту стипендију од годишњих 120 фор. — Манастиру *Пакри* у пакрачкој епархији одређено је из прихода манастирског фонда 2000 фор. као припомоћ на оправку, и та свота предаће се у руке г. епископа пакрачког Мирона на поменућу цел. — У предмету избора свештеника Божидара Поповића за подпредседника срп. црквене општине новосадске, потврђено је решење епарх. адм. одбора бачког, а призив је одбијен, те је том одлуком изречено, да исти не може бити подпредседник, јер је парох, а парох не може бити нижи од председника. — Уништен је избор срп. црквене општине у Ст. Стапару, те ће се нов избор наредити. — Спор између срп. црквене општине вуковарске и пароха јој П. Перкаћанског решен је тако, да ће исти парох за годину 1890 и даље — добијати од општине годишњих 200 фор. у допуну $\frac{1}{4}$ сесије и допуну остале дотације. — Подељене су неке стипендије, а неке су одузете. Тако је подарена стипендија из закладе Петра и Милице Војновића Милану Максимовићу из Загреба, слушаоцу IV. разреда ц. и кр. коњаничке кадетске школе у Белој Цркви у Моравској, пошто исти као блиски рођак завештатељкин има првенство. — Осим тога решене су у овој седници многе молбенице за припомоћ, које су све послате које надлежним епархијским консисторијама, које адм. одборима, јер се преко њих мора тражити припомоћ. —

У
Н
И
В
Е
Р
З
И
Т
Е
Т
С
К
А

Б
И
Б
Л
И
О
Т
Е
К
А

Уследњој седници решени су поднесци и предлози о залишним парохијским сесијама. — Његова Светост г. патријарх епископ Георгије предложио је тројну кандидацију на једно упражњено место *епископа бачке дијецезе*. Кандидовани су били за то место: Душан Јовановић, Влада Стратимировић и др. Милан Давидовац, адвокати из Новог Сада. Једногласно изабран је за епископа *Душан Јовановић*. Тај ће се избор поднети високом министарству на потврду. — Одобрени су закупни уговори о залишним парохијским сесијама: у В. Средишту, Јасенови, Баранди, Тителу, Црепаји, Каћу, Жабљу, Панчеву, Ердевику, Кузмину, Мартинцима и Јарку. — Подпредседник саб. одбора Данило *Штанковић* поднео је прерађен предлог за уредбу о умировљењу и мировинском фонду *фондовских званичника* и т. д., који је од саборског одбора прихваћен. — Дисциплинарна правила и поступак поднеће иети у идућој редовној седници. — Последњи предмет овога заседања било је саветовање и решење о *зидању новог двора срп. прав. архиепископа и митрополишта карловачког и патријарха српског у Карловцима*. Стручна комисија донела је повољан суд о нацрту немара Владе Николића, учинила је и неколико примедба за измену неких делова. Изаслана комисија саборског одбора употребила је те примедбе заједно са основом и по њеном извештају и мишљењу прихваћен је нацрт тај коначно са неким незнатним изменама, те је архитекту издат нацрт, да га у смислу усвојених примедба и предлога стручне комисије модификује, односно део предрачуна сходно том исправи и поднесе саборском одбору, који ће се тога ради на скоро састати. — У четири ове седнице решено је 236 предмета. — У свима седницама саборског одбора године 1891 решено је 1053 предмета.

— (Школски Савет.) У понедељник 16. (28.) децембра о. г. држао је Школски Савет у Карловцима своју седницу под председништвом Његове Светости патријарха епископа Георгија. Присутни су били: подпредседник др. Ника Максимовић, прота Јован Борота, заменик главног шк. референта Никола Ђ. Вукићевић, др. Мих. Полит-Десанчић, Стеван Лазић, Теофил Димић; даље, нар. црквени секретар И. Ђирић, и подсекретар др. Лаза Секулић као перовођа. — У овој седници решено је четрдесет предмета, међу којима неколико призива. Издани су многим учитељима декрети. — Изаслан је подбор, да

установи наставни ред за епископске основне школе, пошто кр. земаљска влада у Загребу непрестано тражи реформу у том погледу. — Истом подбору издан је на проучење и миљење нацрт о преустројству епископске учитељске школе у Горњем Карловцу, који је поднела на одобрење управа исте школе. — Заменику упокојеног професора срп. учитељске школе сџборске Мите Петровића, сунгент-професору Стевану *Јовићу*, одређена је плата од 800 фор. — Умолиће се сви дијецезани ове митрополије, да нареду, да се *пређеосвећена литургија* о ускршњем посту држи у 11 сахата пре подне, да ученици не би прекидали школске часове. — По предлогу проте Бороте одлучено је, да се позову сви епарх. школски одбори, да до 1. марта 1892 поднесу школском Савету тачан извештај о стању епископских нар. основних школа, како би се епископом православном народно-црквеном Сабору могао поднети главни извештај о школама.

НОВЕ КЊИГЕ И ЛИСТОВИ:

— „Стражилово.“ *Лист за песништво, поуку и књижевност*. После три године дана опет излази од нове године књижевни лист „Стражилово“ под уредништвом пређашњег му уредника *Јована Грчића*, а у наклади *књижаре Луке Јоцића* у Новоме Саду. „Стражилово“ излази сваке недеље на читавом табаку. Цена му је: у нашој држави 5 фор. на годину; за Србију годишње 12 динара, а за све остале земље годишње 6 фор. —

— „Босанска Вила.“ *Лист за забаву, поуку и књижевност*. Ступајући у VII. годину, „Босанска Вила“ излазиће од нове године у Сарајеву *три пута у месецу* у нетоме облику и под старом ценом т. ј. за све крајеве 4 фор. годишње. Уредник је и власник тога листа: *Никола Т. Кашиковић, Сарајлија*.

— *Нови Требевић*. *Велики српски илустровани календар у Босни и Херцеговини*. За годину преступну 1892, која има 366 дана. *Година прва*. Уредио: *Никола Т. Кашиковић, Сарајлија*. Издање и штампа: прве епископске штампарије *Ристе Ј. Савића у Сарајеву*. — Календарски део саставио *А. М. Машкић*. — Стр. 97. — Цијена 50 новчића. Календар овај може се добити само за готов новац или поштом у наточ од штампарије *Ристе Ј. Савића у Сарајеву*. Ко пошље новац у наред, добиће календар о трошку штампарије. Ко купи

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

најмање 20 комада календара, добиће их по 40 новчића. — Календар овај препоручује се својим одабраним, забавним и поучним садржајем, укусном израдом и лепим и многобројним сликама. Он је, поред „Орла“ и „Годишњака“ један од најбољих наших календара.

— Бура. — Први студенти. — Љотни. *При повешке Д. Мамина-Сибирјака.* Прештампано из листа „Садашњост.“ Издање накнадне штамарије у В. Кикинди 1891. — Стр. 218. — Цена 70 новчића.

ЈАВНЕ ЗАХВАЛНОСТИ.

Благородном Г. Милошу Стојаковићу у Ст. Паланци.

Узвишена оданост праотаца наших св. вери православној и племенита љубав имену српском подигла је манастире наше. Та оданост и љубав ће их и одржати.

Даривањем *злаћаног и скупоценог крста ово-манаштирском храму* засведочисте и Ви ту оданост, ту љубав.

Евала Вам и хвала!

У Ман. *Привиној Глави* 30. децембра 1891 год.

Теофан Косовац,

игуман, са подручним братством.

Побожна душа и родољубиво срце загрлише се у српским грудима Вашим, и божићним даром — *скупоценом одеждом* — дариваше моју милу цркву и сиромашну црквену општину.

У име ових, а према закључку црквене скупштине, најтоплије Вам се захваљујем на томе великом и миломе дару, молећи се милостивом Богу, да Вам Његова Свемогућност изобилно награди љубав вери и народу.

У *Бачинцима* 29. децембра 1891.

Јован Јеремић,

парох и председник срп. црквене општине.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на великом табаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 4 фор., на по године 2 фор., а на четврт године 1 фор. За стране земље на годину 5 фор. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду.

Поједини бројеви стају 10 новчића

ОГЛАСИ.

Бр. К. 465.
ex. 1891.

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на парохијско место у *Субошци*, с тим да ће изабрани — у смислу 31. §. 1.-lit. 2.) од 10. августа 1868. године — парохијску плату, спојену са двома суботичким парохијама I. и III. разреда равномерно на поле делити са другим тамошњим парохом.

Компетенти имају своје довољно биљеговане и сведоцама о квалификацији поткрепљене молбенице, путем својих претпостављених власти, потписаној консисторији најдаље до свршетка фебруара 1892. год. поднети.

Из Консисторијске седнице епархије бачке, држане у Нов. Саду 3. (15.) децембра 1891. год.
1—3

Консисторија Епархије Бачке.

Бр. К. 464.
ex. 1891.

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на парохијско место V. разреда у *Бурђеву*.

Компетенти имају своје довољно биљеговане и сведоцама о квалификацији поткрепљене молбенице путем својих претпостављених власти, поднети потписаној Консисторији најдаље до *свршетка фебруара 1892. године*.

Из Консисторијске седнице епархије бачке, држане у Новоме Саду 3. (15.) децембра 1891.
1—3

Консисторија Епархије Бачке.

Бр. 1622. ex 1891.
Е. К. 607.

СТЕЧАЈ.

На парохију II. разреда Свиницу, протопресвитерата петрињскога, овим се расписује стечај.

Интеркалар траје до конца јулија 1892. г.

Рок пријавама до 31. јануара 1892.

Из сједнице Епарх. Консисторије, држане у Пашком 28. нов. (10. дец.) 1891.

1—3 Епархијска Консисторија Горњо-Карловачка.

Претплата и огласи шаљу се издавачкој књижарници и штамарији **Браће М. Поповића** на главној пијаци, а рукописи уредништву „Срп. Сиона“ у Нови Сад.

За огласе и објаве плаћа се по 6 новч. од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 30 новч.

Рукописи се не враћају.